

Súd: Okresný súd Lučenec
Spisová značka: 42P/9/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6625200546
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 08. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lucia Šupenová
ECLI: ECLI:SK:OSLC:2025:6625200546.4

Uznesenie

Okresný súd Lučenec vo veci starostlivosti o maloleté deti: A. B., nar. XX.XX.XXXX, C. B., nar. XX.XX.XXXX, D. E. B., nar. XX.XX.XXXX, zast. kolíznym opatrovníkom: Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Lučenec, bytom ako navrhovateľa: F. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom: G. XXX, XXX XX A., t. č. bytom: G. XXX, XXX XX A., štátna občianka SR a A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom: G. XXX, XXX XX A., t. č. bytom: G. XXX, XXX XX A., štátny občan SR, deti rodičov: matka E. H., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom: Mesto Filákov, 986 01 Filákov, štátna občianka SR, otec A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom: G. XXX, XXX XX A., štátny občan SR, v konaní o návrhu navrhovateľov o zverenie do spoločnej náhradnej osobnej starostlivosti, takto

rozhodol:

- I. Súd vyhlasuje, že Okresný súd Lučenec n e m á právomoc vo veci konať.
- II. Konanie o návrhu o zverenie maloletých detí do spoločnej náhradnej osobnej starostlivosti starých rodičov z a s t a v u j e.
- III. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Na Okresný súd Lučenec (ďalej len „tunajší súd“) bol dňa 07.02.2025 doručený návrh navrhovateľov – starých rodičov, ktorým sa domáhajú zverenia maloletých detí A. B., nar. XX.XX.XXXX, C. B., nar. XX.XX.XXXX, D. E. B., nar. XX.XX.XXXX do svojej náhradnej osobnej starostlivosti.

2. Svoj návrh odôvodnili tým, že sa o maloleté deti starajú približne dva roky po tom, čo ich opustila matka. V súčasnosti o matke nemajú žiadne informácie a maloleté deti nekontaktuje žiadnym spôsobom. Otec maloletých detí po odchode matky začal užívať omamné látky, deti navštevuje sporadicky a len na krátky čas. Hoci otec príležitostne prispieva finančnou čiastkou na potreby detí, primárnu finančnú aj osobnú starostlivosť zabezpečujú navrhovatelia. Starí rodičia zabezpečujú maloletým deťom kompletnú starostlivosť, vrátane návštev lekárov, nákupu oblečenia, stravy a vytvorili im bezpečné a vhodné materiálne prostredie. Medzi navrhovateľmi a maloletými deťmi existujú blízke citové väzby, nakoľko deti v ich domácnosti vyrastali od útleho veku. Sú plne spôsobilí na právne úkony a netrpia žiadnym závažným ochorením, ktoré by im bránilo v starostlivosti o maloleté deti.

3. Zo správy Úradu práce sociálnych vecí a rodiny Lučenec (ďalej len „úrad“) zo dňa 04.08.2025 vyplýva, že úrad dňa 31.07.2025 kontaktoval navrhovateľ A. B., nar. XX.XX.XXXX, ktorý uviedol, že pricestoval zo zahraničia, z Nemecka, kde žije spoločne s manželkou, navrhovateľkou v druhom rade a maloletými deťmi A., C. a D. E. niečo vyše roka. Vyjadril sa, že majú v Čakanovciach dom, ale nevie pracovníkom úradu umožniť ani prešetrovanie pomerov, nakoľko kľúče od domu nechal v Nemecku. Na zverení maloletých detí do svojej náhradnej osobnej starostlivosti trvá. Zo strany úradu tak nebolo možné prešetriť pomery v domácnosti navrhovateľov.

4. Dňa 08.08.2025 sa uskutočnilo súdne pojednávanie, ktorého sa navrhovatelia ani rodičia maloletých detí nezúčastnili, pričom svoju neúčasť na pojednávaní neospravedlnili. Navrhovatelia navyše nedoložili od svojho ošetrojúceho lekára správu o ich aktuálnom zdravotnom stave vrátane psychickej spôsobilosti na zverenie maloletých detí do ich náhradnej osobnej starostlivosti, taktiež nepredložili správu od pediatra maloletých detí, potvrdenie zo školy u maloletého A. a predškolského zariadenia u maloletého C. a D. E., nepreukázali a nedoložili ani svoje mesačné výdavky, t.j. nereagovali ani na jednu výzvu zo strany súdu.

5. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

6. Podľa § 9 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok („ďalej len CSP“), ak spor alebo vec nepatrí do právomoci súdu Slovenskej republiky, súd konanie bezodkladne zastaví.

7. Podľa § 161 ods. 1/, 2/ CSP, ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len "procesné podmienky"). Ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

8. Podľa Čl. 7 ods. 2 druhá veta Ústavy SR, právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. Prevzatie právne záväzných aktov, ktoré vyžadujú implementáciu, sa vykoná zákonom alebo nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 2.

9. Je potrebné dať do pozornosti, že Nariadenie Rady (ES) č. 2201/2003 z 27.novembra 2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000 už nie je účinné, z dôvodu jeho nahradenia Nariadením Rady (EÚ) 2019/1111 z júna 25. júna 2019 o právomoci a uznávaní a výkone rozhodnutí v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností a o medzinárodných únosoch detí (ďalej len „Nariadenie Rady (EÚ) č. 2019/1111“).

10. Podľa bodu 19 úvodných ustanovení Nariadenia Rady (EÚ) č. 2019/1111, kritériá právomoci vo veciach rodičovských práv a povinností sú tvorené tak, aby zodpovedali najlepšiemu záujmu dieťaťa a mali by sa uplatňovať v súlade s ním. Akýkoľvek odkaz na najlepší záujem dieťaťa by sa mal vykladať v zmysle článku 24 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) a Dohovoru Organizácie Spojených národov o právach dieťaťa z 20. novembra 1989 (ďalej len „dohovor OSN o právach dieťaťa“), ako sú transponované vo vnútroštátnom práve a vnútroštátnych postupoch.

11. Podľa Čl. 1 Nariadenia Rady (EÚ) č. 2019/1111, označenom ako Rozsah pôsobnosti, in concreto bodu 1 písm. b), toto nariadenie sa uplatňuje v občianskych veciach, ktoré sa vzťahujú na: nadobúdanie, výkon, prenesenie, obmedzenie alebo odňatie rodičovských práv a povinností.

12. Podľa Čl. 1 Nariadenia Rady (EÚ) č. 2019/1111, označenom ako Rozsah pôsobnosti bodu 2, veci uvedené v odseku 1 písm. b) sa môžu zahŕňať najmä:

- a) opatrovnícke právo a právo styku s dieťaťom;
- b) poručníctvo, opatrovníctvo a podobné inštitúty;
- c) ustanovenie a úlohy osôb alebo subjektov, ktoré sú zodpovedné za osobu alebo majetok dieťaťa alebo ktoré dieťa zastupujú alebo mu pomáhajú;
- d) umiestnenia dieťaťa do ústavnej starostlivosti alebo do pestúnskej starostlivosti;
- e) opatrenia na ochranu dieťaťa týkajúce sa správy, udržiavania majetku dieťaťa alebo nakladania s ním.

13. Podľa Čl. 2, bodu 2., č. 9) Nariadenia Rady (EÚ) č. 2019/111, pojem „opatrovnícke právo“ zahŕňa práva a povinnosti súvisiace so starostlivosťou o dieťa, najmä právo určiť miesto pobytu dieťaťa.

14. Podľa Čl. 7 Nariadenia Rady (EÚ) č. 2019/1111, označenom ako Všeobecná právomoc, bodu 1, súdy členského štátu majú právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností k dieťaťu, ktoré má obvyklý pobyt v tomto členskom štáte v čase začatia konania.

15. Podľa Čl. 8 Nariadenia Rady (EÚ) č. 2019/1111, označenom ako Zachovanie právomoci vo vzťahu k právu styku, bodu 1, keď sa dieťa oprávnené presťahuje z jedného členského štátu do iného členského štátu a nadobudne tam nový obvyklý pobyt, súdy členského štátu pôvodného obvyklého pobytu dieťaťa si v rámci výnimky z článku 7 ešte tri mesiace po presťahovaní zachovávajú právomoc na zmenu rozhodnutia o práve styku, ktoré bolo vydané v tomto členskom štáte pred tým, ako sa dieťa presťahovalo, ak osoba, ktorej bolo upravené právo styku uvedeným rozhodnutím, má naďalej svoj obvyklý pobyt v členskom štáte pôvodného obvyklého pobytu dieťaťa.

16. Podľa Čl. 18 Nariadenia Rady (EÚ) č. 2019/1111, označenom ako Skúmanie právomoci, ak sa začalo konanie na súde členského štátu vo veci, v ktorej podľa tohto nariadenia nemá právomoc konať vo veci samej a ktorá patrí podľa tohto nariadenia do právomoci súdu iného členského štátu, súd aj bez návrhu vyhlási, že nemá právomoc.

17. Z Nariadenia Rady (EÚ) č. 2019/1111 eklatantne vyplýva, že rozhodujúcim kritériom pre určenie právomoci súdov členských štátov sa považuje obvyklý pobyt dieťaťa, pričom kritériá právomoci vo veciach rodičovských práv a povinností upravené týmto nariadením sú tvorené tak, aby zodpovedali najlepšiemu záujmu dieťaťa, najmä kritériu blízkosti.

18. Z dôvodu, že neexistuje legálna definícia pojmu „obvyklý pobyt“, Súdny dvor EÚ vo svojej judikatúre pristúpil k jeho objasneniu a uviedol, že tento pojem treba vykladať tak, že mu zodpovedá miesto, ktoré odzrkadľuje istú mieru začlenenia dieťaťa do sociálneho a rodinného prostredia. Na tento účel treba vziať do úvahy najmä trvanie, pravidelnosť, podmienky a dôvody pobytu na území členského štátu a presťahovanie rodiny do tohto štátu, štátnu príslušnosť dieťaťa, miesto a podmienky školskej dochádzky, jazykové znalosti ako aj rodinné a sociálne väzby, ktoré dieťa udržiava v danom štáte. Je na vnútroštátnom súde, aby určil, kde má dieťa obvyklý pobyt, majúci na pamäti všetky osobitné skutkové okolnosti každého jednotlivého prípadu (rozsudok Súdneho dvora EÚ z 02.04.2009 vo veci C-523/07).

19. Pri posudzovaní obvyklého pobytu dieťaťa, je potrebné vziať do úvahy v závislosti od veku dieťaťa aj skutočnosť, kde je obvyklý pobyt osoby, ktorá sa o dieťa stará, kde navštevuje školské zariadenie, pričom u väčšiny maloletých detí bude sledovať jeho obvyklý pobyt rodiča, resp. osoby, s ktorým dieťa žije.

20. Z dôvodu vyššie uvedeného tunajší súd skutkovo a právne uzatvára, že obvyklý pobyt maloletých detí je na území Nemecka, čo potvrdzuje aj správa od úradu, v rámci ktorej navrhovateľ uviedol, že už vyše roka žije spoločne s manželkou, navrhovateľkou v druhom rade a maloletými deťmi A., C. a D. E. v Nemecku. Navyše má súd z pripojeného spisu za osvedčené, že na tunajšom súde sa viedlo konanie o návrhu otca o zverenie maloletých detí do jeho osobnej starostlivosti, kde Uznesením č.k. 5P/49/2023-117 zo dňa 06.09.2024 tunajší súd vyhlásil, že nemá právomoc vo veci konať a konanie zastavil, nakoľko zo šetrenia pomerov príslušného úradu v Nemecku zo dňa 01.07.2024 bolo preukázané, že maloleté v žijú spolu s otcom a aj so starými rodičmi z otcovej strany v spoločnej domácnosti v Nemecku, majú tam vytvorené rodinné väzby a budú tam navštevovať škôlku „Sonnenschein“ v Togau.

21. Na základe týchto skutočností tunajší súd dospel k záveru, že v danom prípade nie je daná jeho právomoc na konanie vo veci návrhu navrhovateľov o zverenie maloletých detí A. B., nar. XX.XX.XXXX, C. B., nar. XX.XX.XXXX, D. E. B., nar. XX.XX.XXXX do spoločnej náhradnej osobnej starostlivosti, nakoľko nie je naplnený ani jeden z predpokladov predvídaných Čl. 7 Nariadenia Rady (EÚ) č. 2019/1111, ktoré by prípadne mali zakladať právomoc tunajšieho súdu konať v uvedenej veci a síce, že by maloleté deti mali tzv. obvyklý pobyt na území SR. Preto tunajší súd v súlade s Čl. 18 Nariadenia Rady (EÚ) č. 2019/1111 osobitným výrokom vyslovil nedostatok právomoci vo veci konať a zároveň vzhľadom na absenciu právomoci, ktorá je jednou zo základných podmienok konania a ktorú nie je možné odstrániť, súd v súlade s § 9 CSP ďalším výrokom konanie začaté na návrh navrhovateľov zastavil.

22. Podľa § 52 CMP, žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu je prípustné odvolanie, ktoré sa podáva v lehote 15 dní odo dňa doručenia, prostredníctvom Okresného súdu Lučenec, Dr. Herza 14, 984 37 Lučenec na Krajský súd Žilina, a to písomne.

Podľa § 363 CSP, v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 62 ods. 1, 2 CMP, odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

Podľa § 63 CMP, v odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy.

Podľa § 64 CMP, zmena návrhu na začatie konania je v odvolacom konaní prípustná.

Podľa § 65 CMP, odvolací súd nie je viazaný rozsahom odvolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu.

Podľa § 66 CMP, odvolací súd nie je odvolacími dôvodmi viazaný.

Podľa § 67 CMP, na vady konania pred súdom prvej inštancie prihliada odvolací súd, len ak mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona; ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.